

TALOUSARVIO 2025 JA TALOUSSUUNNITELMA 2026-2027 SIVISTYS- JA HYVINVOINTIPALVELUT

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut tiliryhmittäin					
Sivistys- ja hyvinvointipalvelut	TP 2023	TA 2024 (muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	1 610 353	1 464 544	1 252 328	212 216	14,49
Myyntituotot	406 068	391 654	457 532	-65 878	-16,82
Maksutuotot	531 343	609 729	480 778	128 951	21,15
Tuet ja avustukset	563 927	327 408	170 818	156 590	47,83
Muut toimintatuotot	109 014	135 753	143 200	-7 447	-5,49
Vuokratuotot	107 870	132 553	141 000	-8 447	-6,37
Muut tuotot	1 145	3 200	2 200	1 000	31,25
TOIMINTAKULUT	-18 693 584	-18 575 907	-19 012 040	436 133	-2,35
Henkilöstökulut	-15 238 600	-15 199 961	-15 370 306	170 345	-1,12
Palkat ja palkkiot	-12 403 075	-12 377 307	-12 593 899	216 592	-1,75
Henkilösivukulut	-2 835 525	-2 822 654	-2 776 407	-46 247	1,64
Eläkekulut	-2 351 350	-2 314 198	-2 399 948	85 750	-3,71
Muut henkilösivukulut	-484 174	-508 456	-376 459	-131 997	25,96
Palvelujen ostot	-2 049 295	-1 999 051	-2 479 240	480 189	-24,02
Asiakaspalvelujen ostot	-639 440	-590 151	-1 029 248	439 097	-74,40
Muiden palvelujen ostot	-1 409 855	-1 408 900	-1 449 992	41 092	-2,92
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-524 282	-487 764	-468 333	-19 431	3,98
Avustukset	-646 912	-701 650	-499 700	-201 950	28,78
Muut toimintakulut	-234 496	-187 481	-194 461	6 980	-3,72
Vuokrat	-130 428	-131 760	-140 987	9 227	-7,00
Muut toimintakulut	-104 068	-55 721	-53 474	-2 247	4,03
TOIMINTAKATE	-17 083 231	-17 111 363	-17 759 713	648 350	-3,79
Poistot ja arvonalentumiset	-302 881	-206 892	-244 484	37 592	-18,17
Suunnitelman muk.poistot	-302 881	-206 892	-244 484	37 592	-18,17
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-17 386 112	-17 318 255	-18 004 197	685 942	-3,96

Sivistys- ja hyvinvointipalvelut sitovuustasoin

	TP 2023	TA 2024 (muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
<i>Toimintatuotot</i>	1 610 353	1 464 544	1 252 328	212 216	14,49
<i>Toimintakulut</i>	-18 693 584	-18 575 907	-19 012 040	436 133	-2,35
<i>Toimintakate</i>	-17 083 231	-17 111 363	-17 759 713	648 350	-3,79
<i>Suunnitelman muk.poistot</i>	-302 881	-206 892	-244 484	37 592	-18,17
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-17 386 112	-17 318 255	-18 004 197	685 942	-3,96
Opetuksen ja kasvatuksen halli	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	315 291	192 000	113 360	78 640	40,96
Toimintakulut	-726 717	-575 171	-395 120	-180 051	31,30
Toimintakate	-411 426	-383 171	-281 760	-101 411	26,47
Suunnitelman muk.poistot	-522	-266	0	-266	100,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-411 948	-383 437	-281 760	-101 677	26,52
Varhaiskasvatus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	433 002	392 466	266 158	126 308	32,18
Toimintakulut	-5 227 564	-5 162 953	-5 610 079	447 126	-8,66
Toimintakate	-4 794 563	-4 770 487	-5 343 921	573 435	-12,02
Suunnitelman muk.poistot	-3 618	-6 373	-43 939	37 566	-589,46
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-4 798 181	-4 776 860	-5 387 861	611 001	-12,79
Kirkonkylän koulu	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	25 455	32 150	29 100	3 050	9,49
Toimintakulut	-2 365 173	-2 350 320	-2 298 243	-52 077	2,22
Toimintakate	-2 339 718	-2 318 170	-2 269 143	-49 027	2,11
Suunnitelman muk.poistot	-78 703	-44 023	-3 219	-40 804	92,69
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 418 421	-2 362 193	-2 272 362	-89 831	3,80
Muu perusopetus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	271 551	261 204	283 752	-22 548	-8,63
Toimintakulut	-2 598 985	-2 455 291	-2 500 500	45 209	-1,84
Toimintakate	-2 327 433	-2 194 087	-2 216 748	22 661	-1,03
Suunnitelman muk.poistot	-13 927	-2 592	-7 172	4 580	-176,70
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 341 360	-2 196 679	-2 223 920	27 241	-1,24
Yläkoulu	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	17 847	0	4 900	-4 900	
Toimintakulut	-2 847 237	-2 955 256	-3 054 862	99 606	-3,37
Toimintakate	-2 829 389	-2 955 256	-3 049 962	94 706	-3,20
Suunnitelman muk.poistot	-37 674	-36 463	-34 555	-1 908	5,23
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-2 867 063	-2 991 719	-3 084 517	92 798	-3,10
Erityisopetus/laitoskoulut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	87 373	120 000	125 000	-5 000	-4,17
Toimintakulut	-1 929 774	-1 984 256	-2 105 046	120 790	-6,09
Toimintakate	-1 842 401	-1 864 256	-1 980 046	115 790	-6,21
Suunnitelman muk.poistot	-35	0	0	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 842 436	-1 864 256	-1 980 046	115 790	-6,21
Lukiokoulutus	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	58 788	27 880	0	27 880	100,00
Toimintakulut	-1 132 257	-1 152 522	-1 155 621	3 099	-0,27
Toimintakate	-1 073 468	-1 124 642	-1 155 621	30 979	-2,75
Suunnitelman muk.poistot	-57 233	-5 969	-302	-5 667	94,94
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-1 130 702	-1 130 611	-1 155 923	25 312	-2,24
Oulujoki-opisto	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	162 263	183 550	172 100	11 450	6,24
Toimintakulut	-538 323	-555 306	-553 955	-1 351	0,24
Toimintakate	-376 060	-371 756	-381 855	10 099	-2,72
Suunnitelman muk.poistot	-4 894	0	0	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-380 954	-371 756	-381 855	10 099	-2,72

Hyvinvoin ja vapaa-ajan hallin	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	-34 003	-134 439	-79 104	-55 335	41,16
Toimintakulut	-34 003	-134 439	-79 104	-55 335	41,16
Toimintakate	-30	0	0	0	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-34 033	-134 439	-79 104	-55 335	41,16
Kirjastopalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	33 886	21 640	13 100	8 540	39,46
Toimintakulut	-446 631	-467 608	-453 347	-14 261	3,05
Toimintakate	-412 744	-445 968	-440 247	-5 721	1,28
Suunnitelman muk.poistot	-28 258	-39 315	-82 935	43 620	-110,95
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-441 003	-485 283	-523 182	37 899	-7,81
Kulttuuripalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	10 810	20 353	25 000	-4 647	-22,83
Toimintakulut	-106 732	-98 075	-118 024	19 949	-20,34
Toimintakate	-95 921	-77 722	-93 024	15 302	-19,69
Suunnitelman muk.poistot	-3 250	-3 250	0	-3 250	100,00
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-99 171	-80 972	-93 024	12 052	-14,88
Nuorisopalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	37 690	46 095	48 513	-2 418	-5,25
Toimintakulut	-137 253	-147 158	-136 091	-11 067	7,52
Toimintakate	-99 563	-101 063	-87 578	-13 485	13,34
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-99 563	-101 063	-87 578	-13 485	13,34
Liikuntapalvelut	TP 2023	TA 2024	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
Toimintatuotot	156 396	167 206	171 345	-4 139	-2,48
Toimintakulut	-602 936	-537 552	-552 048	14 496	-2,70
Toimintakate	-446 540	-370 346	-380 703	10 357	-2,80
Suunnitelman muk.poistot	-74 737	-68 641	-72 363	3 722	-5,42
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-521 277	-438 987	-453 066	14 079	-3,21

Opetus- ja kasvatustalouden tilinpidin

Opetus ja kasvatustalouden tilinpidin ulkoinen					
Opetus ja kasvatustalouden tilinpidin	TP 2023	TA 2024 (muut.)	TA 2025	Muutos eur	Muutos%
TOIMINTATUOTOT	1 371 570	1 209 250	994 370	-214 880	-17,77
Myyntituotot	398 293	389 554	449 832	60 278	15,47
Maksutuotot	483 921	546 429	427 778	-118 651	-21,71
Tuet ja avustukset	488 771	271 267	115 760	-155 507	-57,33
Muut toimintatuotot	585	2 000	1 000	-1 000	-50,00
Vuokratuotot	280	0	0		
Muut tuotot	306	2 000	1 000	-1 000	-50,00
TOIMINTAKULUT	-17 366 030	-17 191 075	-17 673 426	-482 351	2,81
Henkilöstökulut	-14 367 053	-14 195 479	-14 421 179	-225 700	1,59
Palkat ja palkkiot	-11 688 272	-11 558 491	-11 815 183	-256 692	2,22
Henkilösivukulut	-2 678 780	-2 636 988	-2 605 996	30 992	-1,18
Eläkekulut	-2 222 440	-2 161 677	-2 252 534	-90 857	4,20
Muut henkilösivukulut	-456 340	-475 311	-353 462	121 849	-25,64
Palvelujen ostot	-1 807 983	-1 789 881	-2 245 823	-455 942	25,47
Asiakaspalvelujen ostot	-590 705	-568 581	-997 647	-429 066	75,46
Muiden palvelujen ostot	-1 217 278	-1 221 300	-1 248 176	-26 876	2,20
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-377 583	-371 849	-369 359	2 490	-0,67
Avustukset	-643 862	-669 350	-467 400	201 950	-30,17
Muut toimintakulut	-169 550	-164 516	-169 665	-5 149	3,13
Vuokrat	-99 045	-122 402	-131 391	-8 989	7,34
Muut toimintakulut	-70 506	-42 114	-38 274	3 840	-9,12
TOIMINTAKATE	-15 994 460	-15 981 825	-16 679 057	-697 232	4,36
Poistot ja arvonalentumiset	-196 605	-95 686	-89 187	6 499	-6,79
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	-16 191 065	-16 077 511	-16 768 243	-690 732	4,30

Toiminnan kuvaus

Opetuksen ja kasvatustalouden hallinnon menot sisältävät opetus- ja kasvatustalouden sekä toimialajohtajan, toimistonhoitajan ja johtavan koulunkäynninohjaajan sekä esi- ja perusopetuksen projektit. Opetus- ja kasvatustalouden alle kuuluvat varhaiskasvatustalouden, esi- ja perusopetus, lukio ja vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palvelut.

Toimialan tulosalueita on 8: opetuksen ja kasvatustalouden hallinto, varhaiskasvatustalouden, Kirkonkylän koulu, muu perusopetus, erityisopetus/laitoskoulut, yläkoulu, lukiokoulutus ja Oulujoki-Opisto.

Varhaiskasvatustalouden palveluja tarjotaan kolmessa päiväkodissa (Koivulehto, Kuusikon ja Päivärinteen päiväkotit), yhdessä ryhmäperhepäivähoitokodissa (Tenavat) ja perhepäivähoidossa.

Muhoksen kunnassa on viisi vuosiluokkien 0-6 koulua (Huovila, Hyrkki, Kirkonkylä, Korivaara ja Laitasaari), yksi vuosiluokkien 7-9 peruskoulu, yksi vuosiluokkien 0-9 erityiskoulu, Oulujoen koulu (hallinnollisesti kuuluu yläkoulun alaisuuteen); Oulujoen perhekodin yksikkö) ja lukio. Oulujoki-Opisto tarjoaa vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen palveluita kuntalaisille.

Opetus- ja kasvatustalouden tavoitteena on turvata laadukkaat ja tasa-arvoiset varhaiskasvatus-, perusopetus- ja lukiopalvelut kuntalaisille ja Muhokselle sijoitetuille lapsille ja nuorille. Oulujoki-Opiston vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana.

Opetus- ja kasvatustalouden asettaa keskeiset tavoitteet toiminnalle hyväksyessään kuntakohtaisen opetussuunnitelman ja koulukohtaiset opetussuunnitelmat sekä varhaiskasvatuksen järjestämistä ohjaavat toimintasuunnitelmat ja muut hallintokunnan toimintaa ohjaavat asiakirjat.

Muhoksen kunnanvaltuusto vahvistaa vuosittain kuntakohtaisen strategian, jonka pohjalta lautakunnat laativat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen strategian. Strategia ja hallintokunnan asettamat tavoitteet sekä toimenpiteet tavoitteiden saavuttamiseksi kirjataan ylös. Strategian toteutumista tarkastellaan osavuositarkastusten ja tilinpäätöksen yhteydessä.

Opetus- ja kasvatustalouden tuottavuutta parannetaan noudattamalla hallintokunnassa tarkkaa talouden seuranta ja annettujen resurssien tehokasta käyttöä. Talouden seuranta ja reagointia muutoksiin parannetaan edelleen myös yksikötasolla. Palvelutuotantoa kehitetään kunnanvaltuuston asettaman talousarvioraamin rajoissa. Mahdolliset lisämäärärahatarpeet tuodaan esille heti tarpeen ilmaantuessa.

Talousarvion 2025 suurimpia epävarmuustekijöitä on mm. varhaiskasvatuksen päivähoitopaikkojen järjestäminen. Tilanne ei näytä helpottuvan, vaikka kunnassa on otettu varhaiskasvatuksen palvelu-seteli käyttöön ja kuntaan on omana perustettu uusi päiväkotitoiminta. Haastavasti käyttäytyvien lasten ja oppilaiden opetuksen järjestäminen. Lähinnä heidän tarvitsevan tuen järjestäminen. Esi- ja perusopetuksen oppilaiden tuki uudistuu täysin. Uuden lastensuojeluyksikön kustannusvaikutus vuodelle 2025. Henkilöstön saamisen vaikeus tiettyihin tehtäviin. Henkilöstön työssäjaksaminen ennen kaikkea säästötoimien vaikutuksesta.

Muut keskeiset painopisteet ovat sivistys- ja hyvinvointipalvelujen yhteistyön järkevöittäminen entisestään.

Opetus- ja kasvatustalouden painopiste vuonna 2025 tulee edelleen olemaan henkilöstön jaksaminen, työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen edistäminen. Yhdessä henkilökunnan kanssa on löydettävä keinoja työhyvinvoinnin kehittämiseen. Erityisopetuksen kehittäminen oppimisen tuen ohjausryhmän johdolla. Varhaisen tuen ja yhteistyön lisääminen varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä; oikein kohdennetulla tuella vähennetään perusopetuksessa esiintyviä ongelmia. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Yrittäjyyskasvatuksen suunnitelmallisella kehittämisellä lisätään lasten ja nuorten kykyä ottaa ja kantaa vastuuta omasta tulevaisuudestaan.

Projektit

Projekteilla toteutetaan opetuksen ja kasvatustalouden kehittämiseen liittyviä tehtäviä. Kasvatustalouden ja opetuslautakunta asettaa kunkin projektin kehittämistavoitteet projektisuunnitelman hyväksymisen yhteydessä. Perusopetuksen projektit on toteutettu siten, että ne on sijoitettu opetustoimen hallinnon talousarvion alaisuuteen.

Vuonna 2025 opetus- ja kasvatustalouden toteuttavat seuraavia kehittämisprojekteja:

- Valtion erityisavustus varhaiskasvatuksen, esi- ja perusopetuksen koulutuksellista tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta edistäviin toimenpiteisiin 149 000 euroa vuosille 2024-2027, omarahoitusosuus 18 625 euroa.

- Hankeavustukset koulun kerhotoiminnan tukemiseen ja kehittämiseen 8 400 euroa ajalle 17.6.2024-31.12.2025, omarahoitusosuus 3 600 euroa.

Projektien/hankkeiden tuomat määrärahat avustuksina ovat tärkeitä toimialan palveluiden kehittämisessä ja laadun parantamisessa, koska varsinaiseen talousarvioon ei ole mahdollista sisällyttää riittävässä laajuudessa määrärahaa toiminnan kehittämiseen.

Kirkonkylän koulu

Toiminnan kuvaus

Kirkonkylän koulussa annetaan perusopetusta vuosiluokilla 0-6 sekä erityisopetusta neljässä alueellisessa pienluokassa; 0-2, 1-6, 3-5, 4-6. Pienluokat ovat alakoulujen yhteisiä kunnallisia erityisopetusryhmiä. Koululla on 452 oppilasta (tilanne 20.9.2024) 2 esiopetusluokkaa ja 23 yleisopetuksen luokkaa.

Kirkonkylän koulun toiminnan ytimessä on turvallisen, motivoivan ja viihtyisän oppimisympäristön luominen. Keskeistä on koulun henkilökunnan ja oppilaiden yhdessä rakentama myönteinen oppimisilmapiiri. Oppilaita rohkaistaan aktiivisuuteen, itseohjautuvuuteen, luovuuteen ja oman toiminnan arviointiin. Oppilaille tarjotaan mahdollisuuksia sekä itsenäiseen että yhteisölliseen oppimiseen. Kirkonkylän koulussa oppilaat ovat aktiivisia, yhteistyökykyisiä ja vastuuta ottavia. He viihtyvät hyvin oppimisympäristössään, ja oppimistilanteet ovat huolellisesti suunniteltuja. Avoin, kiireetön ja joustava toimintakulttuuri tukee koulu yhteisön jäsenten hyvinvointia ja auttaa heitä jaksamaan työssään. Opetuksessa huomioidaan yksilölliset oppimistavat, ja oppilaita tuetaan heidän henkilökohtaisten tarpeidensa mukaan. Koulun kasvatuksellisessa ja oppimisympäristön toiminnassa kiinnitetään erityistä huomiota oppilaiden fyysiseen ja psyykkiseen turvallisuuteen sekä heidän yksilöllisiin tarpeisiinsa.

Palvelusuunnitelma

Koulun palvelujen ja rakenteiden kehittämisessä lähtökohtana ovat Muhoksen kunnan yleinen strategia sekä velvollisuus järjestää opetusta. Muhoksen opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on korostanut tärkeinä painopisteinä koulutusmyönteisyyttä ja erinomaisia koulutuspalveluja. Kunnan opetussuunnitelma asettaa oppilaan edun toiminnan keskiöön, ja jokaisen oppilaan opiskelun tulee tapahtua heidän omien edellytystensä mukaisesti. Oppilaille taataan tasa-arvoinen mahdollisuus saada erityistä tukea asuinpaikasta tai koulusta riippumatta. Oppimisvaikeuksien varhainen tunnistaminen ja niihin puuttuminen ehkäisee syrjäytymistä ja vähentää myöhemmän tuen tarvetta.

Koulun toimintaa ja opetusta ohjaa opetussuunnitelma, jonka keskeisinä tavoitteina ovat oppilaan aktiivisuuden vahvistaminen, opiskelun merkityksellisyyden lisääminen sekä jokaiselle oppilalle onnistumisen kokemusten mahdollistaminen. Lapsia ja nuoria ohjataan ottamaan vastuuta omasta opiskelustaan, ja jokaiselle tarjotaan yksilöllistä tukea. Oppilaat asettavat tavoitteita, ratkovat ongelmia ja arvioivat oppimistaan näiden tavoitteiden pohjalta. Oppilaan tunteet, kokemukset, kiinnostuksen kohteet ja vuorovaikutus toisten kanssa luovat perustan oppimiselle. Opettajan tehtävänä on opastaa oppilaita elinikäiseen oppimiseen huomioiden heidän yksilölliset oppimistapansa.

Opetuksessa on keskitytty erityisesti peruskoulun oppimisympäristöjen ja työtapojen kehittämiseen. Oppimisympäristön tulee olla turvallinen ja innostava. Luokahuoneen ja koulussa olevien tilojen lisäksi käytetään yhä enemmän ulkopuolisia oppimisympäristöjä, kuten luontoa, museota, kirjastoja ja muita opintokohteita. Myös pelit ja virtuaaliset ympäristöt ovat osa nykyaikaista oppimista. Teknologia on entistä keskeisemmässä roolissa koulun arjessa, ja oppilaat voivat vaikuttaa omien oppimisympäristöjensä

kehittämiseen ja valintaan. Opetuksessa käytetään monipuolisia työtapoja, jotka tukevat erilaisten taitojen oppimista eri aineiden yhteydessä.

Opetussuunnitelma toimii ensisijaisesti opettajien työn ohjaajana, mutta se on myös tärkeä tietolähde koulun ulkopuolisille sidosryhmille, kuten oppilaiden vanhemmille, jotka voivat sen avulla tarkastella lasten koulutyön sisältöjä ja tavoitteita.

Koulun esi- ja perusopetuksen strateginen visio on, että Kirkonkylän koulu on arvostettu koulu, joka edistää koulutusmyönteisyyttä ja tarjoaa korkealaatuisia koulutuspalveluja. Toiminta-ajatuksena on taata oppijoille mahdollisuus kasvaa ja oppia heidän henkilökohtaisten edellytystensä mukaan, varmistaen näin, että jokainen suorittaa oppivelvollisuutensa ja saa valmiudet sen myötä jatko-opintoihin.

Opetus- ja kasvatustalukunta hyväksyy Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen paikalliset opetussuunnitelmat, jotka ohjaavat koulujen ja päiväkotien toimintaa. Nämä asiakirjat ovat keskeisiä palvelujen tuottamista ohjaavia välineitä. Opetus- ja kasvatustalukunta on hyväksynyt Kirkonkylän koulun työsuunnitelman lukuvuodelle 2024–2025 4.9.2024.

Toimenpiteet

1. Päätös uuden liikuntasalin ja väestösuojan rakentamisesta tehdään kunnanvaltuuston talousarvion hyväksymisen yhteydessä 2024. Rakennushanke toteutetaan vuosina 2025–2026.
2. Opetustiloja tulee olla riittävästi, ja niiden varustelun on tuettava uuden opetussuunnitelman toteuttamista tarkoituksenmukaisilla opetusvälineillä ja kalusteilla.
3. Vuoden 2025 aikana kaikille koulun opettajille hankitaan työpuhelimet työn sujuvoittamiseksi ja viestinnän helpottamiseksi.
4. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Riittävä laitteisto on taattava kaikille oppilaille, ja erityisesti alakoulussa jokaisella oppilaalla on oltava käytössään päätelaitteita riittävästi. Opettajien pedagogista ICT-osaamista tuetaan jatkuvasti järjestämällä koulutuksia tarpeen mukaan.
5. Perusopetusryhmien suunnittelussa tulee varmistaa, että luokkakoot pysyvät kohtuullisina oppimisen ja opetusrauhan edistämiseksi.
6. Henkilökunnan työhyvinvointia ja työssä jaksamista tuetaan systemaattisesti. Työkykyä ylläpitävään toimintaan (Tyky) varataan riittävästi resursseja.
7. Opettajien virat täytetään vakinaisina.
8. Opettajien ammatillista kehitystä tuetaan tarjoamalla mahdollisuuksia täydennyskoulutukseen ja ammatilliseen kasvuun.
9. Erityisopetuksen tukipalvelut resursoidaan niin, että erityistä tukea tarvitsevat oppilaat voivat opiskella lähikoulussaan yleisopetusluokassa lähikouluperiaatteen ja integraation mukaisesti. Lisäksi tarjolla tulee olla kunnallisia erityisopetuksen pienryhmiä niille oppilaille, jotka hyötyvät pienryhmässä opiskelusta tai tarvitsevat sitä erityisistä syistä.

Muhoksen yläkoulu

Toiminnan kuvaus

Muhoksen yläkoulu tarjoaa perusopetuslain ja -asetuksen sekä valtakunnallisen että kunnallisen opetussuunnitelman mukaista perusopetusta vuosiluokilla 7. – 9.

Muhoksen yläkoulun hallinnolliseen alaisuuteen kuuluu Oulujoen koulu ja Muhoksen yläkoulun rehtori toimii myös Oulujoen koulun rehtorina. Oulujoen koulun koulusihteerinä toimii Muhoksen yläkoulun ja lukion yhteinen koulusihteeriksi. Oulujoen koulu toimii Oulujoen perhekodin yhteydessä.

Muhoksen kunnassa sijaitsevien perhekotien oppilaille annetaan perusopetusta Oulujoen koulun lisäksi myös yleisopetuksen ryhmissä tai pienryhmissä Muhoksen yläkoululla. Oulujoen perhekotiin sijoitetun nuoren koulupaikasta neuvotellaan tarvittaessa Nuorten Ystävien kanssa.

Palvelusuunnitelma

Toiminnan tavoitteena on antaa muhoslaisille ja Muhokselle sijoitetuille oppivelvollisille mahdollisimman hyvä lähtökohta toisen asteen koulutukseen ja elämään suomalaisessa yhteiskunnassa. Oppilaille tarjotaan virikkeitä antava ja turvallinen kouluympäristö. Koulutuksen kehittämisessä huomioidaan mahdollisimman pitkälle oppivelvollisen henkilökohtaiset tarpeet mm. erityistä tukea ja muita tukitoimia kehittämällä.

Muhoksen yläkoululla ja Oulujoen koululla on käytössä ns. joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamalli. Toimintamallin avulla kehitetään perusopetukseen yksilöllisiä, oppilaiden erilaiset tarpeet huomioivia toimintatapoja ja opetusmenetelmiä. Joustavassa perusopetuksessa korostuvat toiminnallisuus, erilaisten oppimisympäristöjen käyttö ja työpaikkaopiskelu. Toiminnan tarkoituksena on ennaltaehkäistä nuorten syrjäytymistä perusopetuksen jälkeen.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat edellisen kerran 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetus-suunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tarjoamaa esi- ja perusopetusta. Opetussuunnitelma on keskeinen ko. palvelujen tuottamista ohjaava asiakirja. Tämän lisäksi koulun vuosittaista toimintaa ohjaava keskeinen asiakirja on koulun työsuunnitelma, jossa on kirjattuna lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt sekä Muhoksen yläkoulun että Oulujoen koulun työsuunnitelman kokouksessaan 4.9.2024 (§:t 118 ja 120).

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset ja kunnan yhteiset koulutukset)
2. Henkilökohtaiset kehityssuunnitelmat ja –keskustelut koulun sisällä
3. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
4. Työkykyä ylläpitävät toimenpiteet
5. Perusopetuksen järjestäminen vuosiluokille 7–9
6. Oppilaiden yksilöllisen ja ryhmäkohtaisen tuen varmistaminen

Muu perusopetus

Toiminnan kuvaus

Huovila, Hyrkki ja Korivaara ovat perusopetusta 0-6 luokilla antavia Muhoksen kunnan kouluja. Laitasaaren koulussa opetusta annetaan vuosiluokilla 1-6.

Koululaisille tarkoitettua iltapäivätoimintaa järjestetään 1. ja 2. vuosiluokkien oppilaille sekä muiden vuosiluokkien erityisoppilaille. Muhoksen kunnanvaltuusto on 24.6.2008 (§ 50) päättänyt vakiinnuttaa

koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan ja sijoittaa ko. toiminta opetuspalvelujen päävastuualueelle. Iltapäivätoimintaa annetaan lukuvuonna 2024 – 2025 Kirkonkylän koululla. Talousarviossa on varauduttu siihen, että iltapäivätoiminta jatkuu nykyisessä laajuudessaan vuonna 2025 lukuvuoden loppuun.

Palvelusuunnitelma

Koulut antavat laadukasta perusopetusta, joka tukee oppilaan kasvua tasapainoiseksi, terveen itsetunnon omaavaksi ihmiseksi sekä kriittisesti ympäristöönsä arvioivaksi yhteiskunnan jäseneksi.

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteena on tukea lapsen hyvinvointia ja terveyttä. Lapselle tarjotaan ennen ja /tai jälkeen koulupäivän turvallinen ympäristö, jossa hän voi aikuisen ohjauksessa osallistua monipuoliseen ja virkistävään toimintaan. Toiminnassa tulee tukea kodin ja koulun kasvatustyötä, lapsen tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä sekä eettistä kasvua. Sillä lisätään tasa-arvoa, edistetään osallisuutta ja ehkäistään syrjäytymistä. Sivistys- ja hyvinvointilautakunta asettaa aamu- ja iltapäivätoiminnan tavoitteet hyväksyessään ko. toiminnan toimintasuunnitelman.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja. Koulujen vuosittaista palvelutuotantoa ohjaava keskeinen asiakirja on puolestaan koulun työsuunnitelma, jossa asetetaan koululle lukuvuoden tavoitteet ja keskeiset painopistealueet. Hyvinvointilautakunta on viimeksi hyväksynyt muun perusopetuksen koulujen työsuunnitelmat kokouksessaan 8.9.2021 §:t 115 - 121.

Toimenpiteet

1. Henkilöstökoulutuksen kehittäminen (koulun sisäiset koulutukset)
2. Erityisopetuksen/kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen
3. Lähiliikuntapaikkojen kehittämiseen osallistuminen ja liikkuva koulu- mallin toteuttaminen
4. Kodin ja koulun välisen yhteistyön tehostaminen
5. Opetus annetaan opetussuunnitelman mukaisena.
6. Opetustiloja tulee olla käytössä riittävästi ja ne tulee olla varusteltu uuden opetussuunnitelman mahdollistavalla välineistöllä ja kalustolla.
7. Opetuksessa hyödynnetään monipuolisesti tieto- ja viestintätekniikkaa varaten siihen riittävät resurssit.

Erityisopetus

Toiminnan kuvaus

Perusopetuslain 3 §:n mukaisesti oppilaan opetus tulee järjestää oppilaiden ikäkauden ja edellytysten mukaisesti. Säännös on pohjana kaikelle opetuksen ja opetukseen liittyvien järjestelyjen ja tukitoimenpiteiden suunnittelulle ja toteuttamiselle.

Erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden opetus voidaan järjestää yleisopetuksen yhteydessä tai erityisluokalla. Jos oppilaan opiskelu yleisopetuksessa ei ole mahdollista tai se ei ole oppilaan kehityksen kannalta tarkoituksenmukaista, järjestetään opetus osittain tai kokonaan erityisluokalla. Yleisopetukseen integroitu erityisen tuen oppilas on koulunsa osa-aikaisen erityisopetuksen tuen piirissä.

Osa-aikaista erityisopetusta annetaan oppilaalle, jolla on lieviä oppimis- tai/ ja sopeutumisvaikeuksia ja joka tarvitsee erityispedagogista tukea opiskelunsa onnistumiseen. Tällöin erityisopetusta annetaan muun opetuksen ohessa samanaikaisopetuksena, erillisessä pienryhmässä tai yksilöopetuksena. Osa-aikaista erityisopetusta annetaan kaikissa esi- ja perusopetusta tarjoavissa yksiköissä.

Erityisopetuksen ja oppimisen tuen käytänteisiin ja linjauksiin liittyviin asiantuntija- ja kehittämistehtäviin Muhoksella on käytettävissä myös kunnallisen erityisopetuksen koordinaattorin palveluja.

Oulujoen koulu

Erityisopetuksen sitovuustason sisällä on yksi perusopetusta antava erityiskoulu eli Oulujoen koulu. Oulujoen koulu antaa opetusta pääasiassa Muhokselle sijoitetuille oppilaille. Koulu toimii lukuvuonna 2024–2025 Oulujoen perhekodilla. Osa Oulujoen perhekodilla annettavasta opetuksesta toteutetaan käyttäen joustavan perusopetuksen (JOPO) toimintamallia. Muu erityisopetus annetaan osana muiden Muhoksella toimivien koulujen opetusta.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen hyvinvointilautakunta on määritellyt opetuksen järjestämisen lähtökohdissa tärkeiksi asioiksi koulutusmyönteisyyden ja erinomaiset koulutuspalvelut. Kunnan opetussuunnitelmassa oppilaan etu asetetaan toiminnan lähtökohdaksi. Opiskelun tulee tapahtua oppilaan omien edellytysten mukaisesti. Oppilailla on oikeus saada asuinpaikasta ja koulusta riippumatta tasa-arvoisesti erityistä tukea oppimiseensa. Oppimisvaikeuksien mahdollisimman varhainen havaitseminen ja niihin puuttuminen ehkäisevät syrjäytymistä ja vähentävät myöhempää esim. erityissairaanhoidon tuen tarvetta. Kuntakohtaisessa opetussuunnitelmassa määritellyt toimintaperiaatteita sovelletaan sekä esiopetusta että perusopetusta antavissa yksiköissä.

Erityisopetus suunnitellaan tavoitteelliseksi, yksilölliset opiskeluedellytykset huomioivaksi ja nivelletään oppilaan saamaan muuhun opetukseen soveltuvaksi. Tarvittaessa oppilaalle voidaan laatia oppimissuunnitelma yhteistyössä vanhempien, opettajien ja muiden asiantuntijoiden kanssa. Oppilasta autetaan oppimisvaikeuksissa eri tukimuodoin, jotka määräytyvät vaikeuksien laadun ja laajuuden mukaan. Opiskelun tukimuotoja ovat mm. koulunkäynninohjaajan tuki, eriyttävä opiskelumateriaali, tukiopetus ja erityisopetus yleisopetuksen luokassa tai erityisluokassa pienemmässä oppilasryhmässä. Tukimuotoja voidaan käyttää erikseen tai rinnakkain.

Oppilaan tarvitsemista tukipalveluista on säädetty perusopetuslain 31 §:ssä siten, että jokaisella perusopetuksen oppilaalla on oikeus saada opetukseen osallistumisen edellyttämät tulkitsemis- ja avustajapalvelut, muut opetus- ja oppilashuoltopalvelut sekä erityiset apuvälineet. Muhoksen kunnan koulutoimi vastaa koulu- ja luokkakohtaisista apuväline- ja ohjaajapalveluista. Oppilaiden kuntoutus- ja muut henkilökohtaiset ohjaus- ja tukipalvelut toteutetaan yhteistyössä kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon kanssa.

Opetus- ja varhaiskasvatuslautakunta on viimeksi hyväksynyt Muhoksen kunnan perus- ja esiopetuksen opetussuunnitelmat 15.6.2016 §:t 90 ja 91, jonka jälkeen opetussuunnitelmaa on päivitetty säännöllisesti vuosittain. Opetussuunnitelma ohjaa koulujen ja päiväkotien tuottamaa opetusta ja esiopetusta. Opetussuunnitelma on samalla keskeinen ko. palvelun tuottamista ohjaava asiakirja.

Toimenpiteet

Erityisopetusta kehitetään edelleen. Erityisopetuksen lähikouluperiaatetta ja integraation toteuttamista jatketaan. Tähän työhön paneudutaan vuosien 2024-2025 aikana oppimisen tuen ohjausryhmän johdolla.

1. edellyttää riittävän määrän henkilöstöä (erityisopettajat ja koulunkäynninohjaajat) lähikouluun, opetukseen ja varhaiskasvatukseen
2. henkilöstön täydennyskoulutus oppimisen tukeen liittyvissä asioissa
3. käyttäytymisen ja tarkkaavaisuuden pulmista kärsivien oppilaiden ja heidän luokkiensa muiden oppilaiden opiskelun turvaaminen
4. henkisen pahoinvoinnin havaitseminen ja siihen puuttuminen mahdollisimman varhaisessa vaiheessa
5. vaativaa erityistä tukea tarvitsevien oppilaiden koulunkäynnin turvaaminen oman kunnan palveluna
6. joustavan ja vuosiluokkiin sitomattoman perusopetuksen kehittäminen
7. oppimisvaikeuksisten esim. lukivaikeuksisten oppilaiden opiskelun turvaaminen
8. oppimisympäristöjen kehittäminen ja teknologian hyväksikäyttö erityisopetuksessa
9. erityisopetuksen kehittämisen puitteissa osallistutaan aktiivisesti esim. opetus- ja kulttuuriministeriön hankkeisiin ja verkostoihin

Lukio

Muhoksen lukiossa laskentapäivänä 20.9.2024 opiskelijoita oli 195. Opiskelijamäärä elää hieman koko lukuvuoden ajan opiskelijoiden valmistuessa tai vaihtaessa opiskelupaikkaa. Lukuvuoden aikana myös yksittäisiä opiskelijoita voi siirtyä Muhoksen lukioon muista oppilaitoksista. Kaikki lukion opiskelijat ovat nyt maksuttomuuden piirissä, jolloin heille koulu tarjoaa tietokoneet, kuulokkeet, oppimateriaalit ja pakolliset 5 ylioppilaskoetta. Alle 18-vuotiaat opiskelijat ovat oppivelvollisia.

Valtionosuudet tulevat kunnalle ilman ns. korvamerkkiä, joten lukiokoulutuksen talousarviota tarkastellessa pitää muistaa, että kaikki kunnat maksavat toisen asteen koulutuksen kustannuksia valtiolle mutta lukioluvan omaavat kunnat saavat valtionosuudet. Koska valtionosuus ei tule ohjattuna oppilaitokselle, vaan maksetaan kunnalle, sen olemassaolo on kuitenkin hyvä muistaa taustalla oppilaitosten talousarviota tarkasteltaessa. Hyvät toisen asteen koulutuspalvelut toimivat kunnan vetovoimatekijänä.

Opetussuunnitelmassa opintojaksot muodostuvat yhdestä tai useammasta 1-3 opintopisteen moduulista. Tuntikehystä kuvaillaan vuosiviikkotunneilla: 1 vvt vastaa opiskelijalla 2 opintopisteen kokonaisuutta. Lukiossa tuntikehystä tulee tarkastella yhtenäisenä kokonaisuutena eikä opetusryhminä, koska luokattomassa lukiossa opiskelijat voivat valita opintoja vapaasti. Lukion vetovoimaisuus (=opiskelijamäärä) on paljolti kiinni opiskelutarjonnan monipuolisuudesta. Lukion tuntikehysten laajuus on osa lukion markkinointia.

Oppivelvollisuus lisäsi lukiokoulutuksen ohjaus- ja valvonta vastuuta. Lukiolaki edellyttää, että lukio tarjoaa opinto-ohjausta opiskelijoille vielä vuosi valmistumisen jälkeen. Korkeakoulujen tutkintovalinta on lisännyt ylioppilastutkimuksen painoarvoa jatko-opintoihin pääsemisen kannalta, mikä on lisännyt korottajien määrää.

Tuen osalta Muhoksen lukio tarjoaa 6,6 vuosiviikkotunnin verran laaja-alaisen erityisopettajan palveluita. Erityisopettajana toimii nyt erityisopetukseen pätevä lukion englannin lehtori. Opinto-ohjaaja on vuosityöajassa, jolloin hän on käytettävissä myös koulun kesäloman aikana sovitusti. Opetushenkilöstöstä 12 pääkoulu on lukio. Lisäksi opetusta antaa 5 opettajaa, joiden pääkoulu on yläkoulu. Lisäksi tarvittaessa ortodoksisen uskonnon opetuksen hoitaa perusopetuksen opettaja. Jonkin verran opetusta ostetaan Oulun Aikuislukiolta pienten valintojen opintojaksoihin, kuten mm. elämäkatsomustietoon, sekä laajennetaan kielitarjontaa.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen lukio on yleissivistystä painottava yleislukio ja se jatkaa perusopetuksen opetus- ja kasvatustehtävää. Lukion tehtävänä on antaa opiskelijoille laaja-alainen yleissivistys ja riittävät valmiudet

lukion oppimäärään perustuviin jatko-opintoihin. Lukiossa hankittuja tietoja ja taitoja osoitetaan lukion päättötodistuksella, ylioppilastutkintotodistuksella, lukiodiplomeilla ja muilla vastaavilla näytöillä.

Lukio antaa valmiuksia vastata yhteiskunnan ja ympäristön haasteisiin sekä taitoa tarkastella asioita eri näkökulmista. Opiskelijaa ohjataan toimimaan vastuuntuntoisena ja velvollisuuksistaan huolehtivana kansalaisena yhteiskunnassa ja tulevaisuuden työelämässä. Lukio-opetus tukee opiskelijan itsetuntemuksen kehittymistä ja hänen myönteistä kasvuaan aikuisuuteen sekä kannustaa opiskelijaa elinikäiseen oppimiseen ja itsensä jatkuvaan kehittämiseen.

Opetus- ja kasvatustieteiden lautakunta on hyväksynyt 4.9.2024 §119 Muhoksen lukion lukuvuoden 2024-2025 työsuunnitelman. Muhoksen lukion opetussuunnitelman ja toiminnan keskeisinä painopisteinä ovat: kestävä elämäntapa, yrittäjäyys, teknologia sekä paikallisena painopisteenä Geopark. Muhoksen lukion toimintakulttuurissa pyritään noudattamaan kestävää kehitystä, opiskelijoita ohjataan yritteliäisyyteen, tarjotaan robotiikka ja ohjelmointi osaamista ja pidetään yllä geopark-tietoutta. Lukuvuoden 2024-2025 teemana on Kestävä tulevaisuus.

Opetus- ja kasvatustieteiden lautakunnan hyväksymänä (25.9.2024 §128) Muhoksen lukion hakee Erasmus+ -akkreditointia, joka tuo joustavuutta kansainvälisyystoimintaan. Akkreditointia varten lukio on laatinut pidemmän tähtäimen kansainvälisyystoimintasuunnitelman. Erasmus+ -akkreditointi tarkoittaa laatuvarmistettua "Erasmus+ -jäsenyyttä". Akkreditoitavat organisaatiot ja verkostot osoittavat toimintansa operatiivisen ja strategisen pitkäjänteisyyden sekä sitoutuvat noudattamaan Erasmus+ -ohjelman laatustandardeja. Akkreditointi mahdollistaa suunnitelmallisen ja pitkäjänteisen kansainvälisen oppimisen liittyvän oppilas- ja henkilöstöliikkuvuuden sekä vuosittaisen rahoituksen. Muhoksen lukion keskeisenä Erasmus+ -teema on kestävä kehitys, johon liittyen myös selvitetään kansallisen kestävä kehitys sertifikaatin saamista.

Toimenpiteet

1. Lukiossa on ammattitaitoinen henkilökunta, joka antaa lukion opetussuunnitelman perusteiden mukaista opetusta laajennettuna koulukohtaisin opintojaksoin ja painotuksin. Opettajien ammatillista kasvua tuetaan täydennyskoulutuksilla.
2. Henkilökunnan ja opiskelijoiden jaksamiseen ja koulu-/työviihtyvyyteen kiinnitetään edelleen erityistä huomiota, jolloin poissaolot mahdollisesti vähenevät ja työskentely on tehokkaampaa. Opiskelijahuollon käytössä ovat opetus- ja kasvatustieteiden lautakunnan hyväksymät poissaloihin puuttumisen mallit.
3. Tieto- ja viestintäteknologian vahvaan osaamiseen kiinnitetään huomiota: lukiossa on opettajien ICT-tiimi ja osaamista jaetaan yhteisöllisesti, opiskelijoille tarjotaan TVT-kurssit sisältäen myös ohjelmointia. Lukiossa kokeet, iso osa oppimateriaaleista sekä kokonaisuudessaan ylioppilastutkinto ovat digitaalisia. Tekoälyn käytöstä on tulossa opetushallituksen ohjeet, mutta lukio on laatimassa myös omaa ohjeistukset.
4. Yrittäjäyyskasvatus toteutuu monipuolisesti koulun arjessa läpäisyperiaatteena kaikille, mutta osa opiskelijoista perustaa lukioaikana myös harjoitusyrityksen.
5. Vahvistetaan yhteistyötä korkeakoulujen kanssa. Opiskelijoille tarjotaan mahdollisuus suorittaa jo mm. siltaopintoja Oulun ammattikorkeakouluun sekä kurseja yliopistoon.
6. Kansainvälinen toiminta: kotikansainvälisyys ja mm. Erasmus+ -projektit.
7. Geopark-oppilaitoksena jatketaan yhteistyötä saksalaisen geopark-oppilaitoksen kanssa sekä aloitellaan Rokua Geopark-matkailuun liittyvää KV-yhteistyötä.
8. Lukion näkyvyys on myös kuntamarkkinointia ja lisää lukion vaikuttavuutta alueella. Lukion ja sen toiminnan näkyvyyttä pidetään yllä lehtijutuun ja somekanavien kautta (instagram, facebook) sekä osallistamalla lukiota koskeviin tilaisuuksiin sekä keskusteluun.

9. Tarvittaessa laajennetaan kielitarjontaa Oulun Aikuislukion kautta, josta voidaan ostaa myös opetusta tilanteessa, että opintojaksoon on vain yksittäisiä valintoja. Samalla kuitenkin haetaan tilalle myös korvaavaa verkostoitumista.

Talouden tasapainottamisohjelman edellyttämät toimenpiteet:

1. yhteishaussa Muhoksen lukion sisäänottomääräksi on vakiintunut 65 paikkaa, joka mahdollistaa paremman taloushallinnan mm. hankintojen ja tuntikehyksen suhteen.
2. koulurakennus on kooltaan kompakti ja säästä lämmityskustannuksia. Valaistuksen automatiikka säästää energiaa.
3. lukion toimintakulttuurissa toteutetaan kestävä kehitystä huomioiden kaikki neljä kestävä kehityksen osa-alueita: sosiaalinen kestävyys (yhteisöllisyys ja hyvinvointi, jaksaminen), kulttuurinen kestävyys (suvaitsevaisuus ja erilaisuuden ymmärtäminen), taloudellinen kestävyys (taloudellinen vastuu ja kestävät hankinnat) ja ekologinen kestävyys (tekojen ja hankintojen ympäristövaikutusten huomioiminen).
4. Nämä kaikki edistävät myös säästämistä.
5. lukio pyrkii minimoimaan sekajätteen eli aktiivisesti lajittelee ja kierrättää sekä pyrkii säästämään esim. paperinkulutus.
6. hankinnat ja niiden tarve mietitään tarkkaan. Tärkeänä valintakriteerinä on myös hankittavan tavaran tai tuotteen koko elinkaari.
7. lukiolaisten käyttämät opiskelijakoneet ovat leasing-hankittuja käytettyjä kannettavia tietokoneita.
8. oppimateriaalien suhteen on osittain siirrytty digitaalisista kirjalisensseistä paperikirjoihin. Paperiset oppikirjat voidaan käyttää moneen kertaan ja toisaalta samalla hieman vähennetään opiskelijoiden ”ruutu-aikaa”, vaikkakin tietokoneet ovat paljon käytössä. Kokeet ja ylioppilaskirjoitukset ovat kaikki digitaalisia.
9. hyvän opiskelijahuollon lisäksi huolehditaan henkilöstön jaksamisesta sekä sosiaalisesta ja fyysisestä työympäristöstä. Pidetään huolta niin kouluyhteisöstä, yksilöistä kuin koulurakennuksen kunnossa pysymisestä.
10. valtakunnalliset pakolliset opintojaksot tarjotaan pääasiassa 2 ryhmänä, mikä on kustannustehokasta mutta toki ryhmät ovat isoja.

Varhaiskasvatus

Varhaiskasvatuksen tehtävänä on sekä tukea lasten kotihoitoa että järjestää varhaiskasvatuspalveluita päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa kerhotoiminnassa. Varhaiskasvatuspalveluiden tavoitteena on tuottaa suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa varhaiskasvatusta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksessa lapsen hyvinvointia tuetaan lapsen edun näkökulmasta hänen yksilöllisten tarpeidensa, vahvuksiensa ja mielenkiintonsa kohteista käsin.

Vanhempainvapaan jälkeen, kun lapsi on noin 9 kuukauden ikäinen, huoltajat voivat järjestää lapsen hoidon eri tavoin. Lapsi voi mennä kunnalliseen tai yksityiseen varhaiskasvatukseen tai lasta voidaan hoitaa kotona.

Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalveluiden osa-alueet:

1. Päiväkodit
2. Ryhmäperhepäiväkoti
3. Perhepäivähoito
4. Esiopetus ja sitä täydentävä varhaiskasvatus
5. Vuorohoito

6. Avoin varhaiskasvatustoiminta
7. Varhaiserityiskasvatus (sisältyy varhaiskasvatuspalveluihin)
8. Lastenhoidon tuet (kotihoidon tuki)
9. Yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli

Kunnallisessa varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2024 470 lasta, joista päiväkodeissa 324 lasta, ryhmäperhepäiväkodissa 14 lasta, perhepäivähoidossa 128 lasta ja avoimessa varhaiskasvatuksessa 28 lasta. Lasten vuorohoitoa järjestetään Koivulehdon päiväkodissa. Esiopetusta ja täydentävää varhaiskasvatusta järjestetään Koivulehdon ja Päivärinteen päiväkodeissa.

Yksityisessä varhaiskasvatuksessa oli 30.9.2024 29 lasta. Muhoksen kunnassa on 1.8.2024 otettu käyttöön yksityisen varhaiskasvatuksen palveluseteli.

Kotihoidon tukea sai elokuussa 2024 103 lasta ja yksityisen hoidon tukea 3 lasta. Varhaiskasvatuspalveluissa ennustetaan palvelujen piirissä olevien lasten määrän säilyvän lähes ennallaan, vaikka 0–6-vuotiaiden lasten kokonaismäärän ennustetaan vähenevän.

Palvelusuunnitelma

Muhoksen varhaiskasvatuspalvelut toteuttavat varhaiskasvatusta opetuksen, kasvatuksen ja hoidon kokonaisuutena korostaen lapsen ja huoltajan osallisuutta pedagogisen toiminnan suunnittelussa ja arvioinnissa. Muhoksen kunnan varhaiskasvatuspalvelut huolehtivat siitä, että varhaiskasvatusta on saatavissa kunnan järjestämänä tai valvomana siinä laajuudessa kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Varhaiskasvatuspalvelut järjestävät lasten vuorohoitoa Muhoksen vuorohoidon linjausten mukaisesti sekä tarjoavat avointa varhaiskasvatuspalvelua.

Varhaiskasvatustilain mukaisesti varhaiskasvatuksessa tulee huomioida lapsen kehityksen, oppimisen ja hyvinvoinnin tukeminen. Lapsen tukemisessa tulee huomioida tuen eri tasot, tuen toteutus, tuen muodot, annettavat tukipalvelut ja tuen tarpeen arviointi. Varhaiskasvatuksen tehtävä on lapsen varhaisen tuen varmistaminen sekä antaa lapselle mahdollisimman hyvät kasvun, kehityksen ja oppimisen edellytykset.

Varhaiskasvatuspalveluiden ja esiopetuksen järjestämistä ohjaavat varhaiskasvatustilain, varhaiskasvatussuunnitelman perusteet ja Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelma, Muhoksen esiopetussuunnitelma. Lisäksi varhaiskasvatuksen toteuttamista ohjaa varhaiskasvatuksen toimintakauden toimintasuunnitelma, lapsiryhmien pedagogiset toimintasuunnitelmat sekä lasten yksilölliset varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelmat.

Hyvinvointilautakunta on hyväksynyt Muhoksen varhaiskasvatussuunnitelman 15.6.2022 sekä kunnan esiopetuksen opetussuunnitelman 15.6.2022.

Palvelutuotannon muutos

Tilastokeskuksen väestöennusteen mukaan päivähoitopaikkojen kysynnän voidaan ennustaa Muhoksella olevan suhteellisen tasainen, mutta alueelle suuntautuva muuttoliike sekä yleinen työllisyystilanne voi lisätä varhaiskasvatuspaikkojen kysyntää. Varhaiskasvatuksen kehittämissuunnitelman tavoitteena on päiväkotipaikkojen lisääminen.

Toimenpiteet

1. Päivärinteen päiväkodin laajennus osaan mahdollisesti 1–2- uutta lapsiryhmää toimintakaudelle 2025–2026: henkilöstö ja tilavuokra.
2. Varhaiskasvatuksen kolmiportaisen tuen toteuttaminen, varmistaminen ja kehittäminen.

3. Henkilökunnan koulutus, henkilökunnan osaamisen lisääminen.
4. Esimiesten koulutus, työhyvinvointiin ja johtajuuteen liittyvää.
5. Työhyvinvoinnin ja vuorovaikutuksen kehittäminen varhaiskasvatuksessa.
6. Materiaalien hankintoihin varattujen määrärahojen huomioiminen yleisen hintatason nousun vuoksi.

Talouden tasapainottamisohjelma

Muhoksen kunnan talouden tasapainottamisohjelmassa on aikaisemmin kirjattu, että varhaiskasvatuspalveluissa perhepäivähoitajien määrä vähenee, sillä lapsimäärät varhaiskasvatuksessa pienenee (4 hoitajan vähennys, 16 lapsen vähennys). Alle kouluikäisten lasten syntyvyys ja muutto kuntaan ei ole merkittävästi lisääntynyt, mutta lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on lisääntynyt koko päiväisen subjektiivisen varhaiskasvatusoikeuden myötä. Varhaiskasvatuksen järjestämistä säättää varhaiskasvatuslaki (2018/540). Kunnan tulee järjestää varhaiskasvatusta perheiden tarpeen mukaan (varhaiskasvatuslaki 2018/540 2 luku § 5). Muhoksen kunnan varhaiskasvatuksessa perheille tarjotaan hoitoa päiväkodeissa, perhepäivähoidossa ja avoimessa varhaiskasvatustoiminnassa (kerhotoiminta).

Oulujoki-Opisto

Tavoitteet, toimenpiteet ja talous

Vapaalla sivistystyöllä ja taiteen perusopetuksella on Muhoksen ja Utajärven kunnissa keskeinen rooli elinvoiman ja hyvinvoinnin luojana. Opiston toimintaa kehitetään kokonaisuudessaan vastaamaan asukkaiden ja kunnan tarpeita ja suunnittelussa otetaan huomioon alueellinen kysyntä ja tarjonta. Kuntalaisia osallistetaan ja toiveita huomioidaan mahdollisuuksien mukaan kurssitarjonnan suunnittelussa. Uusia kursseja voidaan tarjota joustavasti myös lukuvuoden alkamisen jälkeen huomioiden taloudelliset reunaehdot.

Opistossa on tarjolla laajasti taiteen perusopetuksen (TPO) musiikin yleisen ja laajan sekä kuvataiteen yleisen oppimäärän mukaista opetusta. Opetuksella tuetaan tavoitteellista musiikin tai kuvataiteen harrastusta ja oppilaan kokonaisvaltaista kehitystä yksilönä ja ryhmän jäsenenä. Opintojen jälkeen oppilaalla on parempia valmiuksia hakeutua jatkokoulutuksiin tai jatkaa taiteen parissa harrastamista. Musiikkia tai kuvataidetta voi harrastaa myös vapaan sivistystyön puolella esim. musiikkileikkikoulun tai varhaisiän kuvataidekasvatusryhmissä, jotka antavat hyvän pohjan TPO opintoihin. Vuoden 2024 aikana on tavoitteena kehittää opetus suunnitelmien mukaisesti oppilaiden arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä. Lisäksi taiteen perusopetuksen opettajien digi- ja etäopetusvalmiuksia kehitetään yhteistyössä Meri-Pohjolan opistopiiriin kanssa ja hyödynnetään myös Kansalaisopistoliiton tarjoamia koulutuksia ja asiantuntemusta.

Oulujoki-Opisto kuuluu Meri-Pohjolan opistopiiriin, joka on 16 Pohjois-Pohjanmaan ja 3 Kainuun maakunnan kansalaisopiston muodostama yhteistyöverkosto. Opistopiiri valvoo opistojen yhteisiä etuja, tekee tunnetuksi kansalaisopistotyötä koko toiminta-alueellaan sekä muun muassa tarjoaa maksutonta koulutusta opistopiiriin alueella. Sähköisten palvelujen kehittäminen esim. Meri-Pohjolan opistopiiriin yhteistyön kautta sekä opetusteknologian uudistaminen ovat isoja lähitulevaisuuden haasteita, jotka vaativat resursseja ja koulutusta. Tietoteknisten taitojen opiskelumahdollisuuksia tarjotaan jatkossakin sekä edistetään uusien tietovarojen käyttötaitoa sekä medialukutaitoa.

Kansalaisopistoissa saavutettavan osaamisen tunnistamisen ja tunnustamisen helpottamiseksi tehty lakimuutos on mahdollistanut vapaan sivistystyön puolella elokuun 2021 alusta ja taiteen perusopetuksen puolella vuoden 2023 alusta sen, että kansalaisopistot ja muut vapaan sivistystyön oppilaitokset voivat halutessaan järjestää osaamisperusteisesti toteutettuja kursseja, joiden suoritus tiedot voidaan viedä opiskelijoiden muiden koulutustietojen tapaan osaksi kansallista, eri koulutusasteiden opintosuoritukset ja tutkintotiedot sisältävää Koski-tietovarantoa sekä opiskelijoille näkyvää Oma Opintopolkua. Opiskelija saa siis suorituksistaan jatkossa opintopisteitä. Näin kansalaisopistoissa saavutettu osaaminen on aiempaa helpommin yksilön hyödynnettävissä. Oulujoki-Opisto on aloittanut osaamisperusteisuuden ja opintopistekursseja otetaan

käyttöön asteittain niin vapaan sivistystyön kuin taiteen perusopetuksenkin puolella. Siirtymä lisää Opiston hallinnon työmäärää etenkin alkuvaiheessa.

Oulujoki-Opiston on tärkeää pysyä kehityksessä mukana yhtenä merkittävänä alueen oppilaitoksena. Opiston hallinnon resurssit ovat pienet verrattuna samansuuruisiin tai pienempiin opistoihin. Oulujoki-Opistossa on 80 % rehtori ja 80 % opistos sihteeri. Opistossa on vuoden 2025 alusta 4 päätoimista opettajaa ja n. 37 tuntiopettajaa. Opistossa ei ole suunnittelijaopettajia, vararehtoreita tms. ja kaikkien kurssien suunnittelu on rehtorin vastuulla. Osaamisperusteitusuudistus tuo hallintoon paljon lisätyötä, koska hallinnon vastuulle jää oppilaiden suoritusten vienti Koskeen ja sitä ennen tiedot tulee olla myös valtakunnallisissa e-perusteissa. Oulujoki-Opiston hallinto on haavoittuva, koska varahenkilöitä ei ole rehtorin tai toimistohenkilön ollessa poissa. Viimeistään vuonna 2026 toimistosihteerin tehtävää on tärkeää kasvattaa 100 %:ksi.

Yksi opiston päätoimisista opettajista eläköityi vuoden 2023 lopussa, eikä hänen tilalleen palkattu vuodelle 2024 uutta opettajaa. Uusi päätoiminen opettaja palkataan, kun taloudellinen tilanne sen sallii.

Opettajan palkkaamatta jättäminen vuodelle 2025 nähdään Musiikkikoulun säästötoimenpiteenä Muhoksen kunnan säästötoimenpiteiden myötä. Kuvataidekoulun käyttööbudjetista karsitaan 650 euroa. Vapaan sivistystyön puolella tarkastellaan kurssi tarjonnan mahdollista päällekkäisyyttä esimerkiksi kolmannen sektorin harrastustoiminnan kanssa. Tilannetta suhteutetaan, kun syksyn 2024 aikana selviää tarkempaa tietoa vuoden 2025 kansalaisopistojen valtionosuuksista.

Oulujoki-Opiston säästöjä tarkastellessa on tärkeää muistaa, että mikäli opetustuntimääriä pienennetään, myös saatava valtionosuus pienenee.

Tavoitteet

- Opiston toimintaa kehitetään ja arvioidaan kokonaisuudessaan kehittämisohjelman mukaisesti. Uusi kehittämisohjelma on otettu käyttöön alkuvuodesta 2024. Pohjana on käytetty kuntien hyvinvointisuunnitelmia ja strategioita sekä Meri-Pohjola opistopiirin yhteistä kehittämisohjelmaa. Ohjelmassa määritellään myös tulevien vuosien strategiset tavoitteet ja toiminnan kehittämisen suuntaviivat ja tarpeet. Kehittämisohjelman osaksi laaditaan lain vaatima tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma. Opetushallitus on kysynyt kansalaisopistoilta tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelmien tilannetta vuonna 2023, ja sitä tullaan kysymään uudelleen viimeistään vuonna 2026.
- Opiston kurssien suunnittelua osaamisperusteisesti jatketaan ja kehitetään. Osaamisperusteisuus on organisaation näkökulmasta ennen kaikkea toimintaa ohjaava periaate ja ajattelutapa, joka tuottaa laatua toimintaan ja helpottaa opiskelijan hankkiman osaamisen hyödyntämistä.
- Opintopisteitä voi hyödyntää esimerkiksi hakeutuessa jatko-opintoihin.
- Opiston tavoitteena on edistää toimialueensa asukkaiden kokonaisvaltaista hyvinvointia, osallisuutta ja elinikäistä oppimista. Kansalaisopistojen rooli hyvinvoinnin tekijöinä kunnissa korostuu entisestään.
- Monipuolisilla koulutuspalveluilla lisätään alueen elinvoimaa ja houkuttelevuutta. Oulujoki-Opisto edistää vuonna 2025 yhteistyötä kunnan työllisyyspalveluiden kanssa.
- Opiston viestintään ja kurssien markkinointiin panostetaan ja viestinnän välineitä käytetään monipuolisesti, jotta kursseille saadaan osallistujia ja näkyvyys alueen toimijana kasvaa.
- Opisto tarjoaa Geopark -kursseja ja luentoja yhteistyökumppaneiden kanssa ja asemaa Geopark-oppilaitoksena vahvistetaan. Vuonna 2025 Oulujoki-Opisto toteuttaa yhdessä Humanpoliksen kanssa paikallisopaskurssin, jonka suorittaessaan opiskelija saa Suomen opasliiton myöntämän auktorisoinnin.
- Opetus on laadukasta ja asukkaiden sekä kunnan tarpeita vastaavaa. Oulujoki-Opisto hyödyntää Meri-Pohjola opistopiirin verkostoja ja maksuttomia koulutuksia.

- Taiteen perusopetuksen arviointia ja taiteiden välistä yhteistyötä kehitetään opetussuunnitelmien mukaisesti.

Opetus- ja kasvatustalautakunta perustettavat ja lakkautettavat toimet ja virat

Vakinaiset

Määräaikaiset